

**Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Факультет природничих наук
Кафедра біології та фізичної реабілітації**

Затверджено на засіданні кафедри біології та
фізичної реабілітації

в.о. зав.каф.

П.І.Горлов

протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Назва освітнього компонента <i>Нормативний/вибірковий</i>	Виробнича практика (за фахом) (ОК 32) Обов'язковий
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	091 Біологія та біохімія
Освітня програма	ОП Біологія людини та фізична реабілітація
Рік викладання	2025-2026
Семестр	VIII семестр
Викладач	
Профайл викладача	
Е-mail:	<i>biofizreab@mspu.edu.ua</i>
<i>Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького</i>	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=6531
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького; пошту; месенджери

Робоча програма з виробничої практики (за фахом) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 09 Біологія, 091 Біологія та біохімія, освітньої програми Біологія людини та фізична реабілітація.–20 с.

Розробники:

к. біол. н., доцент Горлов П.І.,

к. біол. н., старший викладач Арабаджи-Тіпенко Л.І.,

магістр біології, ст.викл. Ковальчук О.В.

Рецензенти:

Дорошенко В.В., - к.н.ф.в, доцент, доцент кафедри медико-біологічних основ фізичної культури та спорту, Запорізький національний університет

Одинець Т.Є. – д.н.ф.в і с, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми Ковальчук О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології та фізичної реабілітації протокол № 1 від 01.09.2025 року

В.о. завідувача кафедри біології та фізичної реабілітації

Горлов П.І.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах сучасних соціально-економічних викликів, зокрема зростання кількості травм, хронічних захворювань, наслідків бойових дій та підвищеного рівня інвалідизації населення, суттєво зростає потреба у фахівцях, здатних забезпечувати ефективну фізичну реабілітацію та відновлення функціонального стану організму людини. Особливої актуальності набуває підготовка спеціалістів, які володіють сучасними методами оцінювання функціонального стану, планування та реалізації реабілітаційних заходів, а також здатні працювати в мультидисциплінарних командах у сфері охорони здоров'я.

У зв'язку з цим система охорони здоров'я України активно впроваджує сучасні підходи до реабілітації, зокрема розвиток реабілітаційних відділень, центрів відновного лікування, а також інтеграцію фізичних терапевтів у структуру медичних закладів. Це зумовлює підвищення вимог до професійної підготовки здобувачів вищої освіти за відповідними освітніми програмами.

Відповідно до сучасної концепції організації реабілітаційної допомоги, фахівець з фізичної реабілітації – це спеціаліст, який володіє знаннями з анатомії, фізіології, біомеханіки, патофізіології та методів фізичної терапії, здатний здійснювати оцінку функціонального стану організму, розробляти та реалізовувати індивідуальні програми відновлення, а також контролювати їх ефективність.

Фахівець з фізичної реабілітації може працювати у закладах охорони здоров'я, реабілітаційних центрах, санаторно-курортних установах, спортивно-оздоровчих та освітніх закладах. Його діяльність спрямована на відновлення рухових функцій, підвищення функціональних можливостей організму, профілактику ускладнень та покращення якості життя пацієнтів. Основними видами професійної діяльності є діагностична, реабілітаційна, профілактична, консультативна та організаційна.

Виробнича практика (за фахом) як обов'язкова складова професійної підготовки здобувачів за даною освітньою програмою забезпечує формування практичних умінь і навичок професійної діяльності, дозволяє інтегрувати теоретичні знання з реальними умовами роботи, оволодіти сучасними підходами до оцінювання функціонального стану організму та реалізації реабілітаційних заходів.

Виробнича практика є ключовим і технологічно важливим компонентом підготовки фахівців з фізичної реабілітації. Програма практики дозволяє здобувачам обирати індивідуальну траєкторію професійного

розвитку з урахуванням специфіки бази практики. Вона передбачає: проведення функціональних досліджень стану опорно-рухового апарату та інших систем організму; розробку індивідуальних програм фізичної реабілітації; участь у реалізації реабілітаційних заходів; аналіз клінічних випадків; оцінку ефективності відновного лікування; формування навичок роботи у мультидисциплінарній команді.

Під час проходження практики здобувач вищої освіти повинен дотримуватися вимог охорони праці, правил біологічної етики, біобезпеки та професійної відповідальності, а також норм професійної комунікації з пацієнтами та медичним персоналом.

Виробнича практика (за фахом) є обов'язковим освітнім компонентом. Обсяг ОК становить 6 кредитів / 180 годин. Практика здійснюється у 8 семестрі тривалістю 4 тижнів. Студент зобов'язаний працювати не менше 6 годин на день.

Вид контролю – диференційований залік.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою виробничої практики є формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей шляхом застосування теоретичних знань з біології людини, анатомії, фізіології та фізичної реабілітації у реальних умовах професійної діяльності, набуття практичних навичок оцінювання функціонального стану організму, планування, реалізації та контролю ефективності реабілітаційних заходів, а також готовності до самостійної роботи у сфері фізичної реабілітації.

Завдання виробничої практики

- закріпити та поглибити теоретичні знання з фахових дисциплін;
- сформувати навички оцінювання функціонального стану опорно-рухового апарату та інших систем організму людини;
- навчити застосовувати сучасні методи функціональної діагностики у реабілітаційній практиці;
- сформувати вміння визначати показання та протипоказання до застосування засобів фізичної реабілітації;
- розвинути здатність розробляти індивідуальні програми фізичної реабілітації з урахуванням клінічних, вікових і функціональних особливостей пацієнтів;
- сформувати навички організації та проведення реабілітаційних занять;

- навчити контролювати інтенсивність фізичних навантажень та оцінювати ефективність реабілітаційних заходів;
- розвинути здатність аналізувати результати реабілітаційної діяльності та вносити корективи у програми відновлення;
- сформувати навички ведення професійної документації (протоколи, щоденник практики, звіти);
- розвинути комунікативні уміння та здатність працювати у мультидисциплінарній команді;
- сформувати відповідальне ставлення до професійної діяльності, дотримання принципів біоетики, біобезпеки та професійної етики;
- забезпечити готовність до самостійної професійної діяльності у сфері фізичної реабілітації.

Програма реабілітації **включає** в себе:

1. Паспортні дані.
2. Дані суб'єктивного дослідження:
 - а) скарги;
 - б) анамнез захворювання (Anamnesis morbi)
 - в) анамнез життя (Anamnesis vitae)
3. приблизний режим дня хворих;
4. Дані об'єктивного дослідження: температура тіла, шкіра, підшкірна клітковина, набряки, лімфатична система, м'язи, кістки, суглоби, грудна клітина та її органи, тип дихання; перкусія легень, аускультация легень, серцево-судинна система, пальпація вен, оглядання ділянки серця, функціональні проби, органи травлення, пальпація нирок.
5. Методи, форми і засоби реабілітації, які будуть застосовуватися:
 - комплекси лікувальної фізкультури;
 - лікувальний масаж;
 - фізіотерапевтичні процедури;
6. Результати реабілітації і оцінка ступеня відновлення.
7. Список літератури.

Виконуючи призначення лікаря, студент-практикант добирає засоби і форми лікувальної фізичної культури, розробляє методику застосування фізичних вправ на ранніх етапах лікування, планує і виконує програму подальшого функціонального відновлення і фізичної дієздатності хворого, виявляє і розширює резервні можливості організму, тренує його і готує до фізичних навантажень на роботі і у побуті, повертає до активної участі у житті

суспільства. У випадках інвалідизації фахівець з фізичної реабілітації допомагає інвалідові виробити нові рухи і компенсаторні навички, навчає його користуватися протезами та іншими технічними пристроями і апаратами, тренує пацієнта виконувати цілісні робочі акти, допомагає оволодіти новою професією і, взагалі, адаптує людину до життя у змінених умовах існування.

Під час практики перевіряється рівень наукової підготовки студентів. Вони вивчають документацію хворих, етіологію та патогенез захворювання, ведуть дослідницьку діяльність відповідно до тематики курсових і випускних робіт.

ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Внаслідок виконання завдань виробничої практики здобувачі вдосконалюють такі загальні та спеціальні компетентності:

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК09. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

СК01. Здатність застосовувати знання та вміння з математики, фізики, хімії та інших суміжних наук для вирішення конкретних біологічних завдань.

СК03. Здатність досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси.

СК04. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.

СК05. Здатність до критичного осмислення новітніх розробок у галузі біології і професійній діяльності.

СК07. Здатність до аналізу будови, функцій, процесів життєдіяльності, онто- та філогенезу живих організмів.

СК10. Здатність демонструвати знання механізмів підтримання гомеостазу біологічних систем.

СК11. Здатність розуміти й уміти пояснити будову, функції, життєдіяльність організму людини.

СК12. Базові теоретичні знання про здоров'я, вміти сформулювати світогляд, що забезпечує створення стійких мотивацій на здоровий спосіб життя.

СК13. Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування, нетрадиційних способів оздоровлення.

СК14. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці корекційно-реабілітаційної роботи.

ЗАПЛАНОВАНІ ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Внаслідок виконання завдань виробничої практики здобувачі набувають такі програмні результати:

ПР01. Розуміти соціальні та економічні наслідки впровадження новітніх розробок у галузі біології у професійній діяльності.

ПР02. Застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності.

ПР03. Планувати та виконувати збір та аналіз біологічних даних і презентувати результати експериментальних досліджень в галузі біології.

ПР04. Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.

ПР05. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних біологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПР07. Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПР09. Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.

ПР12. Демонструвати знання будови, процесів життєдіяльності та функцій живих організмів, розуміти механізми регуляції фізіологічних функцій для підтримання гомеостазу біологічних систем.

ПР19. Застосовувати у практичній діяльності методи визначення структурних та функціональних характеристик біологічних систем на різних рівнях організації.

ПР20. Аргументувати вибір методів, алгоритмів планування та проведення польових, лабораторних, клініко-лабораторних досліджень, у т.ч. математичних методів та програмного забезпечення для проведення досліджень, обробки та представлення результатів.

ПР22. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на добросовісність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

ПР23. Реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства.

ПР25. Організовувати та на високому методичному рівні виконувати дослідження функціонування різних систем організму людини.

ПР26. Розуміти особливості різних етапів розвитку людини, психофізіологічні стани і процеси.

ПР27. Застосовувати знання принципів організації різних реабілітаційних заходів у практиці корекційно-реабілітаційної роботи.

БАЗИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича практика (узагальнююча) проводиться в клінічних та реабілітаційних установах, закладах охорони здоров'я, інклюзивно-ресурсних центрах та Центрі громадського здоров'я МОЗ України, де є посада фізичного реабілітолога. Здобувачі мають можливість вільного вибору бази проходження практики, за умови дотримання зазначеної вище вимоги, дозволяється проходити виробничу практику за місцем роботи та проживання за умови укладення договору з даними установами або отримання клопотання про прийняття здобувача на практику. У виключних умовах (знаходження здобувача на ТОТ, за кордоном) виробничу практику здобувачі можуть проходити на базі Лабораторії досліджень функціональних можливостей організму людини та фізичної реабілітації Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Також здобувачі мають можливість проходити практику в рамках реалізації окремих проектів, які мають у своїй структурі дослідницькі компоненти. Тобто установи, підприємства, організації, які мають належні умови для проведення практики з фізичної реабілітації та проводять фізіологічні дослідження чи здійснюють розробки за напрямками, що відповідають тематиці та змісту освітньо-професійної програми. Під час проходження практики у межах проектної діяльності її терміни можуть бути перенесені відповідно періоду реалізації проекту у позанавчальний час.

З орієнтовним переліком баз практики та договорами можна ознайомитися на сторінці кафедри на офіційному сайті Університету в рубриці «Практична підготовка» за посиланням: https://pn.mdpu.org.ua/bilogii_ta_fiz_reab/

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича практика проводиться відповідно до затверджених нормативних документів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького <https://mdpu.org.ua/osvita/praktika-ta-pratsevlashtuvannya/>

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про бально-накопичувану систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти
- Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти

Зразок договору про проведення виробничої практики здобувачів вищої освіти, зразок направлення на практику, зразок клопотання про направлення на практику наведені у вищезазначеному Положенні про практичну підготовку здобувачів вищої освіти.

Перед початком виробничої практики, науково-педагогічні працівники кафедри проводять настановчу конференцію, з метою орієнтування у цілях, завданнях, змісті практики, критеріях її оцінювання і порядку звітування.

Підготовка здійснюється в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом науково-педагогічних працівників кафедри біології та фізичної реабілітації. Здобувач вищої освіти має показати вміння самостійно організувати й планувати роботу, належний рівень опанування загальними і спеціальними компетентностями з обов'язкових

освітніх компонентів, а також рівень оволодіння здобувачами технологіями і техніками роботи сучасного реабілітолога

Студенти-практиканти повинні строго дотримуватися режиму праці бази практики, етичних принципів професійної діяльності фізичного реабілітолога, усвідомлювати межі власної компетентності.

Отже, виробнича практика (за фахом) з поступовим розширенням спектру практичних завдань і включенням різних професійно важливих технологій забезпечує отримання здобувачами вищої освіти умінь та навичок практичної роботи фізичного реабілітолога.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Виробнича практика з фізичної реабілітації проходить в декілька етапів.

Перший етап.

Настановча конференція.

Перед початком виробничої практики проводиться настановча конференція. На ній завідувач практиками, завідувач кафедри та викладачі-методисти розкривають перед студентами мету практики, знайомлять з основними завданнями, з вимогами до практикантів, з порядком оформлення звітної документації.

Другий етап.

1. Упродовж першого тижня студент-практикант:

– отримує настанови в університеті та спеціальному медичному та реабілітаційному закладі, знайомиться з документацією з практики /завдання-звіт, індивідуальний план/, вивчає документацію медичного закладу / плани реабілітаційних програм, медичні картки хворих, і складає на їх основі індивідуальний план практики, з'ясовує наявність і відповідність засобів реабілітації та інших форм роботи з хворими (знайомство з обладнанням медичних кабінетів, спортивних залів тощо); відвідує всі фізіотерапевтичні та бальнеологічні кабінети, на базі яких проходить практику.

2. Протягом другого-четвертого тижнів студент:

– виконує всю роботу фахівця з фізичної реабілітації;
– проводить всі заняття з лікувальної фізкультури з урахуванням віку та нозології захворювання; проводить різні види масажу; проводить фізіотерапевтичні процедури (електрофорез, гальванізацію, дарсонвалізацію,

діатермію, франклінізацію, ампліпульстерапію, УФО, індуктотермію та інші); проводить теплотікування (пілоїдотерапію, псанотерапію, лікування озокеритом та парафіном); проводить водолікування (використовувати різні види мінеральних та прісних вод для всіх бальнеологічних процедур);

– складає реабілітаційну програму для хворої людини за відповідною нозологією;

– оформлює розширений звіт за певною реабілітаційною програмою, який є заліковим.

Третій етап. Заключна конференція.

Після закінчення практики проводиться заключна конференція, на якій студенти звітують про проведenu роботу, висловлюють пропозиції щодо організації практики.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Види діяльності здобувача на практиці	Форми і засоби оцінювання
ПР01. Розуміти соціальні та економічні наслідки впровадження новітніх розробок у галузі біології у професійній діяльності.	аналіз ролі фізичної реабілітації у системі охорони здоров'я; оцінка соціальної значущості реабілітаційних заходів (якість життя, відновлення працездатності); ознайомлення з сучасними технологіями реабілітації (кінезіотерапія, апаратні методи, цифрові рішення); аналіз економічної доцільності реабілітаційних втручань (умовно: скорочення термінів відновлення); участь у професійних обговореннях щодо впровадження інновацій у практиці.	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР02. Застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного	використання цифрових ресурсів/ПЗ для обліку та аналізу даних (за наявності).	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.

забезпечення професійної діяльності.		
ПР03. Планувати та виконувати збір та аналіз біологічних даних і презентувати результати експериментальних досліджень в галузі біології.	проведення первинного обстеження та оцінювання функціонального стану організму (ОРА, ССС, ДС), виконання функціональних проб і вимірювань (ROM, м'язова сила, ЧСС, АТ, витривалість), фіксація результатів, аналіз отриманих даних, інтерпретація результатів, формулювання висновків, оцінювання ефективності реабілітаційних заходів (порівняння показників «до/після», корекція програм)	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР04. Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.	ведення професійної документації (карти обстеження, протоколи занять, щоденник практики), професійна комунікація з пацієнтами та членами мультидисциплінарної команди	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР05. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних біологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.	аналіз отриманих даних, інтерпретація результатів, формулювання висновків, визначення проблем пацієнта, постановка цілей реабілітації (коротко-/середньострокових),	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР07. Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.	самоаналіз діяльності, формування індивідуальної траєкторії розвитку.	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР09. Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.	контроль безпеки та інтенсивності навантаження під час занять, дотримання протипоказань, дотримання норм біоетики, біобезпеки та правил охорони праці.	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР12. Демонструвати	контроль безпеки та	Захист звітних матеріалів на

<p>знання будови, процесів життєдіяльності та функцій живих організмів, розуміти механізми регуляції фізіологічних функцій для підтримання гомеостазу біологічних систем.</p>	<p>інтенсивності навантаження під час занять, дотримання протипоказань,</p>	<p>підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.</p>
<p>ПР19. Застосовувати у практичній діяльності методи визначення структурних та функціональних характеристик біологічних систем на різних рівнях організації.</p>	<p>проведення первинного обстеження та оцінювання функціонального стану організму (ОРА, ССС, ДС), виконання функціональних проб і вимірювань (ROM, м'язова сила, ЧСС, АТ, витривалість), фіксація результатів,</p>	<p>Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.</p>
<p>ПР20. Аргументувати вибір методів, алгоритмів планування та проведення польових, лабораторних, клініко-лабораторних досліджень, у т.ч. математичних методів та програмного забезпечення для проведення досліджень, обробки та представлення результатів.</p>	<p>аналіз отриманих даних, інтерпретація результатів, формулювання висновків, оцінювання ефективності реабілітаційних заходів (порівняння показників «до/після», корекція програм)</p>	<p>Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.</p>
<p>ПР22. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на добросовісність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.</p>	<p>професійна комунікація з пацієнтами та членами мультидисциплінарної команди.</p>	<p>Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.</p>
<p>ПР23. Реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства.</p>	<p>дотримання професійної етики у роботі з пацієнтами; виконання правил внутрішнього розпорядку бази практики; дотримання норм охорони праці та безпеки; забезпечення конфіденційності інформації про пацієнта; участь у роботі мультидисциплінарної команди; формування відповідального ставлення до професійної діяльності;</p>	<p>Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.</p>

<p>ПР25. Організувати та на високому методичному рівні виконувати дослідження функціонування різних систем організму людини.</p>	<p>проведення первинного обстеження та оцінювання функціонального стану організму (ОРА, ССС, ДС), оцінювання ефективності реабілітаційних заходів (порівняння показників «до/після», корекція програм)</p>	<p>Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.</p>
<p>ПР26. Розуміти особливості різних етапів розвитку людини, психофізіологічні стани і процеси.</p>	<p>розроблення індивідуальних програм фізичної реабілітації з урахуванням вікових і клінічних особливостей,</p>	<p>Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.</p>
<p>ПР27. Застосовувати знання принципів організації різних реабілітаційних заходів у практиці корекційно-реабілітаційної роботи.</p>	<p>визначення проблем пацієнта, постановка цілей реабілітації (коротко-/середньострокових), розроблення індивідуальних програм фізичної реабілітації з урахуванням вікових і клінічних особливостей, участь у проведенні реабілітаційних занять, добір вправ, дозування навантажень</p>	<p>Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.</p>

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (З ФАХУ)

Кожен здобувач освіти оформляє звітну документацію згідно з наведеним нижче переліком. Керівник практики, надає довідку про проходження виробничої практики за формою (Додаток 4 до Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького).

У триденний термін після завершення практики, студенти повинні здати керівникові практики наступну документацію:

1. План-графік проходження практики.

2. Щоденник практики, до якого у хронологічній послідовності практикант вносить дані про роботу, проведену особисто або беручи в ній участь. Записи щоденно перевіряє та візує керівник практики в лікувальному закладі (клінічний інструктор) і раз на тиждень – керівник від кафедри.

Наприкінці практики в щоденник записують висновки за результатами проходження практики і довідку характеристику роботи практиканта, яку підписує керівник від бази практики, і яку завіряють печаткою реабілітаційної установи.

3. Індивідуальне завдання у вигляді реферату або електронної презентації на одну із запропонованих тем. За погодженням з керівником практики тему індивідуального завдання студент може обрати самостійно.

4. Довідку про проходження виробничої практики за формою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для практики	
90 – 100	A	відмінно	<p>«Відмінно» - робоче місце самостійно оснащується з дотриманням всіх вимог до підготовки для виконання маніпуляцій; практичні дії виконуються послідовно, у відповідності з алгоритмом виконання маніпуляцій; дотримуються всі вимоги до безпеки пацієнта; витримується регламент часу у відповідності з алгоритмом дій; робоче місце вбирається відповідно до вимог санепідмрежиму; всі дії обґрунтовуються. Знання та вміння розробляти програму реабілітації за різними нозологіями; наявність звіту практики; відмінна оцінка в характеристиці керівника від бази практики; знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі; індивідуальне завдання виконано в повному обсязі; здатність самостійно застосовувати методи фізичної реабілітації, обирати адекватні методики дослідження та діагностики показників фізичного та функціонального стану, а також вести записи; здатність узагальнювати результати дослідження та формулювати висновки.</p>
82-89	B	добре	<p>«Дуже добре» - наявність звіту практики; оцінка «дуже добре» в характеристиці керівника від бази практики; індивідуальне завдання виконано частково; знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі. здатність самостійно застосовувати методи фізичної реабілітації, обирати адекватні методики дослідження та діагностики показників фізичного та функціонального стану, а також вести записи; здатність узагальнювати результати дослідження та формулювати висновки, але в недостатньо повному обсязі.</p>
74-81	C		<p>„Добре” – робоче місце не повністю самостійно оснащується для виконання практичних маніпуляцій; практичні дії виконуються послідовно, але невпевнено; дотримуються всі вимоги до безпеки пацієнта; порушується регламент часу, встановлений алгоритмом дій; робоче місце вбирається відповідно до вимог санепідмрежиму; всі дії обґрунтовуються завдяки уточнюючих питань наставника.</p>
64-73	D	задовільно	<p>„Задовільно” – робоче місце не повністю оснащується для виконання практичних маніпуляцій; порушена послідовність виконання; дії невпевнені, для обґрунтування дій необхідні допоміжні і додаткові запитання та коментарі наставника; дотримуються всі вимоги до безпеки пацієнта; робоче місце вбирається</p>
60-63	E		

			відповідно до вимог санепідепрежиму.
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	труднощі з підготовкою робочого місця, неможливість самостійно виконати практичні маніпуляції; вчиняються дії, що порушують безпеку пацієнта; порушуються вимоги санепідепрежиму, техніки безпеки при роботі з апаратурою та використовуваними матеріалами
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	„Безумовно незадовільно” – індивідуальний план не виконано повністю (виконано у незначній мірі); документи практики відсутні або виконані із грубими порушенням вимог цієї програми; набуті знання та вміння мають уривчастий характер.

Співвідношення балів національної оцінної, ECTS і 100 – бальної оцінної шкали

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики на підсумковій конференції.

Звіт з виробничої практики приймається і оцінюється науково-педагогічним працівником-керівником практики від кафедри. Звіт з виробничої практики захищається у комісії, призначеній завідувачем кафедри біології та фізичної реабілітації, на підсумковій конференції. Оцінка з практики виставляється здобувачам вищої освіти відповідно до діючої системи оцінювання в Університеті та на підставі перевірки відповідної

звітної документації; характеристики керівника практики з боку закладу, підприємства, установи, організації; презентації результатів проходження практики під час захисту звіту.

1. Практична діяльність здобувачів вищої освіти (ознайомлення з основними засобами реабілітації людей різного віку, проведення реабілітаційного обстеження, визначення основних проблем у пацієнтів, складання реабілітаційної програми, внесення корекції у програму, оцінка результатів роботи, розробка практичних рекомендацій, спілкування з пацієнтами, медичним персоналом, контроль за станом пацієнта) – **до 35 балів.**

2. Складання робочої документації (щоденник проходження практики, звіт про проходження практики) – **до 30 балів.**

3. Методична робота практиканта (участь в методичних заняттях колективу, робота з методичною, науковою літературою, проведення методичних занять) – **до 15 балів.**

4. Виконання завдань з самостійної роботи (оформлення рефератів, індивідуальних завдань, складання реабілітаційної програми) – **до 20 балів.**

Оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання результатів навчання за видами діяльності здобувачів вищої освіти на практиці. Формою підсумкового контролю є диференційований залік.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна література:

1. Афанасьєва О.С. Вступ до спеціальності : Методичні рекомендації
Укладач: Афанасьєва О.С. -Дніпро, 2017. – 34 с
2. Загальний догляд за хворими. Навчальний посібник для студентів
відділення фізичної реабілітації / Олександр Іванович Алексєєв, Світлана
Іванівна Алексєєва. – Дрогобич. «Вимір», 2004. – 80с.
3. Історія хвороби. Навчальний посібник для студентів відділення фізичної
реабілітації / Олександр Іванович Алексєєв, Світлана Іванівна Алексєєва. –
Дрогобич. «Вимір», 2004. – 32с.
4. Застосування засобів фізичної реабілітації у дітей раннього віку.
Навчально-методичний посібник / Толстикова Тетяна Миколаївна. –
Дніпропетровськ. – 2014. – 48 с.

5. Класичні та сучасні методи фізіотерапії. Навчальний посібник / Майкова Т.В., Толстикова Т.М., Афанасьєва О.С. – Дніпропетровськ. – 2015. – Журфонд. – 236 с.
6. Оцінка якості життя та здоров'я різних вікових груп. Методичні рекомендації. – Дніпро, 2016. – 88 с.
7. Ерготерапія / Майкова Т.В., Афанасьєв С.М., Афанасьєва О.С. - Підручник. – Дніпро: Журфонд, 2018. – 318с.
8. Макаренко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. Посібник. – К.: Олімпійська література. – 2006. – 196 с.
9. Мурза В.П. Психолого-фізична реабілітація. Підручник. – Кив: «Олан». – 2005. – 608 с.
10. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту/ В.М.Мухін. – Київ: Олімпійська література, 2000. – 422с.

Додаткова література:

1. Бобрицька В.І., Гриньова М.В., Данилюк Т.П., Помагайбо В.М., Пашенко В.О., Саричева М.М., Страшко С.В., Щербина Д.М. – Валеологія. – Навчальний посібник. – Міністерство науки і освіти України. – 2001. – Ч.1. – 145с.
2. Вакуленко Л. О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії в таблицях, схемах, рисунках [Текст] : навч. посіб. / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О. Р. Барладин. - Тернопіль: ТДМУ, 2018. –420 с
3. Герцик А.М. Структура процедури обстеження опорно-рухового апарату у фізичній реабілітації // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2007. – № 9. – С.23-25
4. Горбатюк С.О. Фізична реабілітація та рухова активність при порушеннях функції опорно-рухової системи: Навчальний посібник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 192 с. (із грифом МОН України).
5. Тиравська О. І. Курс лекцій з навчальної дисципліни "Фізична реабілітація при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату" / Тиравська О. І. – Львів, 2017. – 44 с.

6. Патології опорно-рухового апарату : навч. посіб. / А. Д. Салєєва, О. Г. Аврунїн, М. В. Зайцев та ін. Харків : ХНУРЕ, 2023. 216 с
7. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: підруч. для студентів і лікарів. Т. 1 / за заг. ред.: В. М. Сокрута. - Краматорськ : Каштан, 2019. - 480 с
8. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов та ін. ; за ред. професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. Дніпропетровськ, 2013. 455 с.
9. Фізична реабілітація спортсменів з інвалідністю : монографія / Романна Руденко. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. – 336 с.